

Identifying the Good Governance of Dimension and Components in Macro Medical Universities in Region One

Javad Bakhshi: Ph.D. student, Department of Higher Education Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Mazandaran, Iran.

Reza Yousefi Saeedabadi*: Faculty member, Department of Educational Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Mazandaran, Iran.

Mohammad Salehi: Faculty member, Department of Educational Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Mazandaran, Iran.

Abstract

Purpose: The overall purpose of this study was stated to identify the dimensions and components of good governance in macro medical universities in region one.

Method: This applied study was conducted with a qualitative and quantitative approach. Hence, in the qualitative section, the statistical population consisted of 14 people selected by purposive sampling method based on the saturation law. In addition, in the quantitative section, there were 1851 professors of academic faculties of macro-medical sciences universities in the country's health sector that 320 people were selected as a sample using the stratified random sampling method and classified based on Cochran's formula. Then a researcher-made good governance questionnaire with 64 questions in 8 dimensions was used to collect data. The validity and reliability of the instruments were confirmed by the supervisors and consultants that the combined reliability and Cronbach's alpha were calculated higher than 0.7. Next, an exploratory factor analysis and a confirmatory factor analysis were used to analyze the data.

Findings: The results showed that good governance had 8 dimensions including university internationalization, accountability, university perspective, academic freedom, teamwork, foresight, transparency and university structure which the most important dimension identified was university internationalization.

Conclusion: Research conducted in the field of governance in higher education has often focused on theoretical topics related to governance and governance of higher education and tried to examine the challenges, underlying factors, and their consequences. But it must be said that the life of the university world has changed and despite the problems, obstacles, and opposition to the recent developments, academics should discuss again the form and scope of university interactions in the path of progress.

Keywords: Governance, Good Governance, Universities of Medical Sciences.

***Corresponding author:** Faculty member, Department of Educational Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Mazandaran, Iran.

Email: ruosefi@yahoo.com

Identifying the Good Governance of Dimension and Components in Macro Medical Universities in Region One

Introduction: The current research seeks to identify the dimensions and components of good governance in universities of macro-medical sciences in the first region, including universities (Mazandaran, Gilan, Golestan, Babol, Semnan and Shahrood) in order to provide a model. The results of the present research are aimed at identifying the dimensions of good governance of universities of medical sciences in the region, creating relative awareness of the concept and presenting the model of good governance of universities. Identifying obstacles and facilitating factors as well as conducting short-term planning in the university, based on the research findings, to improve the main components of research in health higher education centers and help the officials and managers of large centers of macro medical universities in region one. The country's health sector is one of the practical implications of this research to develop long-term strategies to improve governance in higher education health centers. The overall purpose of this study was stated to identify the dimensions and components of good governance in macro medical universities in region one.

Materials and methods: This applied study was conducted with a qualitative and quantitative approach. In the qualitative section, the statistical population consisted of 14 people who were selected by purposive sampling method based on the saturation law. Classified according to Cochran's formula were selected as the sample. A researcher-made good governance questionnaire with 64 questions in 8 dimensions was used to collect data. The validity and reliability of the instruments were confirmed by the supervisors and consultants and the combined reliability and Cronbach's alpha were calculated higher than 0.7. In the inferential statistics section, the Kolmogorov-Smirnov test was used to check the normality of the data distribution, and exploratory factor analysis, confirmatory factor analysis, and structural equation tests were used to check the research questions. Data analysis was done using SPSS21 and PLS software.

Results and discussion: Based on the results, it was determined that the dimensions of the good governance questionnaire were rotated in 8 factor loadings, the highest factor loading of 0.890 related to question 33 from the dimension of internationalization of the university and with the theme of "communication with foreign graduates" and the lowest factor loading of 0.408 related to To question 15, it is about the perspective of the university.

At the 99% confidence level, the t-values for all dimensions of the good governance questionnaire are outside the range (2.58, -2.58). R2 values for all dimensions are at an average level and based on standard coefficients between good governance and dimensions of academic freedom (0.627), transparency (0.573), university perspective (0.598), foresight (0.606), Internationalization of the university (0.662), structure of the university (0.551), teamwork (0.641) and accountability (0.610) are established, so there is a positive and significant relationship between the good governance variable and all its dimensions. According to R2 coefficients, the highest value is related to the internationalization dimension of the university with a value of (0.438) and the lowest value is related to the dimension of the university structure with a value of (0.304).

Conclusion: Since governance is one of the most important aspects of higher education and has a great impact on teaching and research activities, it has been significantly affected by the changes. In many countries, higher education governance has become one of the main priorities. The researches carried out up to now in the field of governance in higher education have often focused on theoretical issues related to governance and governance of higher education and tried to examine the challenges, underlying factors and its consequences. But it must be said that the life of the university world has

changed and despite the problems, obstacles and opposition to the recent developments, academics should discuss again about the form and scope of university interactions in the path of progress.

Keywords: Governance, Good Governance, Universities of Medical Sciences.

مجله‌ی توسعه‌ی آموزش جندی شاپور
فصلنامه‌ی مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش علوم پزشکی
سال سیزدهم، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۱

شناسایی ابعاد و مولفه‌های حکمرانی خوب در دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقه یک

جواد بخشی: دانشجوی دکتری، گروه مدیریت آموزش عالی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، مازندران، ایران.

رضا یوسفی سعید آبادی*: عضو هیئت علمی، گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، مازندران، ایران.

محمد صالحی: عضو هیئت علمی، گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، مازندران، ایران.

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر شناسایی ابعاد و مولفه‌های حکمرانی خوب در دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقه یک است.

روش کار: این مطالعه کاربردی با رویکرد کیفی و کمی انجام شد. در بخش کیفی، جامعه آماری شامل ۱۴ نفر که به روش نمونه‌گیری هدفمند و براساس قانون اشباع انتخاب شدند و در بخش کمی ۱۸۵۱ اساتید هیات علمی دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقه یک آمایش بخش سلامت کشور قرار داشتند. ۳۲۰ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌بندی شده براساس فرمول کوکران به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته حکمرانی خوب با ۶۴ سوال در ۸ بعد، استفاده شد. روایی و اعتبار ابزارها توسط اساتید راهنما و مشاور تأیید شد و پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ نیز بالاتر از ۰/۷ محاسبه شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل عاملی اکتشافی و تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد.

نتایج: نتایج نشان داد که حکمرانی خوب دارای ۸ بعد بین‌المللی سازی دانشگاه، پاسخگویی، چشم‌انداز دانشگاه، آزادی علمی، کار تیمی، آینده‌نگری، شفافیت و ساختار دانشگاه است که مهمترین بعد آن بین‌المللی سازی دانشگاه بود.

نتیجه‌گیری: پژوهش‌های انجام شده در زمینه حکمرانی در آموزش عالی، اغلب بر مباحث نظری مرتبط با حکمرانی و حکمرانی آموزش عالی متمرکز بوده و تلاش داشته تا چالش‌ها، عوامل زمینه‌ساز و پیامدهای آن را مورد بررسی قرار دهد. اما باید گفت که زیست جهان دانشگاه، تغییر کرده است و باوجود مشکلات، موانع و مخالفت با تحولات اخیر، دانشگاهیان باید در مسیر پیشرفت، درباره شکل و دامنه تعاملات دانشگاه‌ها، دوباره به بحث و گفت‌وگو بپردازند.

واژگان کلیدی: حکمرانی، حکمرانی خوب، دانشگاه‌های علوم پزشکی.

***نویسنده مسؤول:** عضو هیئت علمی، گروه مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، مازندران، ایران.

Email: ruosefi@yahoo.com

مقدمه

یکی از مباحث بسیار مهم که از دهه ۱۹۸۰ به بعد در ادبیات توسعه مطرح شده موضوع حکمرانی خوب است. مطالعات توسعه و آمارهای سازمان‌های جهانی بیانگر آن است که از مهمترین عوامل رشد و توسعه کشورها، "حکمرانی خوب" است. چنانکه حکمرانی خوب را بنیان توسعه خوانده‌اند (وایز و همکاران ۲۰۲۰). حکمرانی خوب عبارت است از؛ فرایند تدوین و اجرای خط مشی‌های عمومی در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و فرهنگی با مشارکت سازمانهای جامعه مدنی و با رعایت اصول شفافیت، پاسخگویی و اثربخشی به گونه‌ای که ضمن برآوردن نیازهای اساسی جامعه، به تحقق عدالت، امنیت و توسعه پایدار منابع انسانی و محیط زیست منجر شود. از آنجایی که حکمرانی یکی از مهم‌ترین جنبه‌های آموزش عالی است و تأثیر زیادی بر فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی دارد، به طور قابل ملاحظه‌ای تحت تأثیر این تغییرات قرار گرفته است. در بسیاری از کشورها حکمرانی آموزش عالی به یکی از اولویت‌های اصلی تبدیل شده است (بخشی و همکاران ۱۳۹۹). ذینفعان دانشگاه‌ها در جهت تحقق حقوق خود، موضوع حکمرانی را مطرح کرده‌اند. حکمرانی خوب صرفاً یک موضوع درون‌سازمانی نیست بلکه یک فعالیت پیچیده و برون‌گر است که با تعامل محیط اجتماعی-سیاسی نقش مهمی را ایفا می‌کند. حکمرانی دانشگاهی بر قوانین و سازوکارهایی تأکید دارد که از طریق آنها ذینفعان متعدد دانشگاهی بر روی تصمیمات اتخاذ شده تأثیر می‌گذارند. در محیط آموزش عالی، این نوع حکمرانی به اعمال رسمی و غیررسمی قدرت در چارچوب قوانین، سیاست‌ها و مقرراتی اشاره دارد که بیانگر حقوق و مسئولیت‌های دست‌اندرکاران مختلف دانشگاهی است و این بازیگران متعدد دانشگاهی، تحت لوای قانون با هم در تعامل هستند (سانگ ۲۰۲۰). مفهوم حکمرانی غالباً با صفت خوب یا مطلوب همراه بوده است و حکمرانی خوب واجد ویژگی‌های شفافیت،

پاسخگویی، مشارکت، اثربخشی و انسجام است. بر این اساس حکمرانی خوب در دانشگاه به شیوه‌ای از اداره کردن گفته می‌شود که ویژگی‌هایی چون شفافیت عملکرد، پاسخگویی به ذینفعان، مشارکت در تصمیم‌گیری، اثربخشی هدف‌ها و انسجام سازمانی را دارا باشد (داداش کریمی و همکاران ۱۳۹۷). به عبارتی حکمرانی دانشگاهی، روابط درونی، روابط بیرونی، فصل مشترک بین دنیای درونی دانشگاه و محیط بزرگتر همچون دولت محلی را در بر می‌گیرد. هینز حکمرانی در محیط دانشگاهی را دارای دو مؤلفه درونی و بیرونی می‌داند. حکمرانی بیرونی در اینجا مشتمل بر ایفای نقش بازیگران و سیاستگذاران بیرونی دانشگاه و تأثیر آنها بر روی دانشگاه‌ها از طریق هیئت حاکمه و شوراهای دانشگاهی است. از طرف دیگر حکمرانی درونی دانشگاه به واسطه نقش‌ها و مسئولیت‌ها و اقتدار اعضای هیئت علمی و مدیران شناخته می‌شود (قورچیان و احمدی ۱۳۹۳). در الگوی حکمرانی خوب، دانشگاه‌ها در چارچوب کلی سیاست‌های دولت در آموزش عالی فعالیت می‌کنند اما ترجیح می‌دهد در مدیریت دانشگاه آزادی عمل داشته باشد. الگوی واحدی را نمی‌توان برای حکمرانی خوب معرفی و ارائه کرد اما چهار رکن اصلی حکمرانی خوب عبارتند از:

بخش عمومی و دولت که وظیفه هدایت و راهبری و برقراری حاکمیت قانون را به عهده دارد.

بخش‌های خصوصی که عهده‌دار ایجاد اشتغال درآمد تولید تجارت و وظیفه کسب و کار را بدوش دارند.

جامعه مدنی که فراهم‌کننده فرصت ابراز وجود مردم و شهروندان است.

سازمان‌های محلی که وظیفه بسیج سازماندهی و اعمال فرهنگ‌های بومی را به‌عهده دارند. (مارویاما و همکاران ۲۰۲۰)

در حوزه آموزش عالی، پژوهش پیرامون حکمرانی در دوه حوزه قابل بررسی است؛ ارتباط بین موسسات

توافق دوطرفه درباره حقوق و مسئولیت های آشکار برای هر یک از اعضای نظام آموزش عالی برای حکمرانی خوب امری ضروری است. از حیث بیرونی، نقش وزرای آموزش و پرورش و آموزش عالی بایستی از طریق قانون در مصوبات سیاست های ملی مشخص شده باشند. از نظر حکمرانی درونی نیز، اعضای هیئت علمی، دانشجویان، مدیران اداری، ناظرین بیرونی و سایر افراد بایستی درک روشنی از حقوق و مسئولیت های خود داشته باشند. مؤسسات آموزش عالی بایستی در مقابل حامیان مالی خود چه دولتی و چه خصوصی پاسخگو باشند. پاسخگویی به معنای مداخلات بدون حساب و کتاب نیست، بلکه چنین مسئولیتی وظایف حساب دهی منظم عملکردها را به موسسه آموزش عالی واگذار می نماید و موجب می شود موفقیت ها و ناکامی ها به صورت شفاف مورد بررسی قرار گیرد (حشمتی و ملکی ۱۳۹۷). نظام های حکمرانی دانشگاهی به امور دانشگاه ها توجه دارند، اما این اصول با شدت و حدت یکسانی در تمام مؤسسات آموزش عالی بکار گرفته نمی شوند. در دانشگاه های پژوهشی، رعایت سلسله مراتب مهم ترین اصل است، در حالی که در مدارس فنی و حرفه ای، آزادی علمی یا حکمرانی مشارکتی ممکن است از اهمیت کمتری برخوردار باشد (باقری مقدم و احمدی ۱۳۹۷).

با توجه به اهمیت و نقش سازمان های آموزشی و دانشگاهی، از جمله سوابق دانشگاه های علوم پزشکی و تاثیر چشم گیر آن در پیشرفت کشور از جمله فرایند آینده نگاری لازم است سیاست گذاری، برنامه ریزی و تصمیم گیری در دانشگاه توسعه داده شود. مدیران دانشگاه با تشکیل تیم های حکمرانی خوب مسائل و مشکلات سازمان را مورد ارزیابی و تحلیل گری قرار دهند و ضروری است در حوزه مدیریت آموزش عالی سلامت عزمی ملی و نگاه واقع بینانه با امید به آینده و حرکت رو به جلو در مسیر اجرایی سازی بیانیه راهبردی گام دوم انقلاب مقام معظم رهبری حکمرانی در تمام ابعاد برقرار شود. با توجه به مطالب ارائه شده، اهمیت و ضرورت پژوهشی در رابطه

آموزش عالی و دولت و ساختار اداری و ساز و کار مدیریتی در درون این مؤسسات بعلاوه، حکمرانی در آموزش عالی بر اساس سطح تجزیه و تحلیل آن در سطوح ملی، نهادی و رشته ای با هم تفاوت دارند. تمرکز اصلی پژوهش در حکمرانی آموزش عالی برخواسته از این سوال است که چگونه دانشگاه ها به فشارهای محیطی در حال تغییر از سوی تقاضاهای خارجی پاسخ می دهند. طی دو دهه گذشته، پژوهشگران آموزش عالی به دو موضوع اشاره نموده اند. ابتدا اینکه رابطه بین دولت و دانشگاه ها به گونه ای تغییر یافته است که کنترل دولت ها بر روی دانشگاه ها را کاهش داده است. سپس اینکه دانشگاه ها از یک نوع مدل حکمرانی اقتباس کرده اند. حکمرانی دانشگاهی بیانگر تشکیلات رسمی و غیررسمی اموری است که مؤسسات آموزش عالی را به تصمیم گیری و اجرای تصمیمات مجاز می نماید. حکمرانی دانشگاهی شامل حکمرانی بیرونی است که به ارتباطات بین مؤسسات و ناظرین آنها اشاره داشته و همچنین حکمرانی درونی که به خطوط قدرت در درون مؤسسات آموزش عالی می پردازد. حکمرانی به طور قابل توجهی با مدیریت همپوشانی دارد؛ حکمرانی درونی با اجرای سیاست ها سروکار دارد (حشمتی و ملکی ۱۳۹۷). حکمرانی رسمی، دانشگاهی موضوعی اداری و روشن است و حکمرانی غیررسمی به یکسری قوانینی نانوشته اشاره دارد که مشخص می کند افراد در آموزش عالی چگونه با یکدیگر در ارتباط هستند؛ احترام به اساتید دانشگاه و مدیران دانشگاه ها، آزادی عمل در پیگیری های پژوهشی و سنت های رفتار دانشجویی از این دست موارد هستند. حکمرانی تعیین کننده پارامترهای مدیریت است (داداش کریمی و همکاران ۱۳۹۷). روش ها و سنت های حکمرانی دانشگاهی در دانشگاه های مختلف باهم تفاوت دارند. در برخی از کشورها، رویکرد سیستمی بر رویکرد انفرادی و نهادی غلبه دارد. به طور مثال، نظام آموزش عالی اروپایی عمدتاً بر پایه مدل نظارت دولتی بوده است (وایز و همکاران ۲۰۲۰).

داده‌ها مواجه شد، ولی جهت اطمینان از کفایت داده‌ها، فرایند مصاحبه تا نفر چهاردهم ادامه یافت، لذا نمونه آماری در این بخش ۱۴ نفر می‌باشد. در فرایند مصاحبه، مصاحبه‌شوندگان با اهداف مصاحبه آشنا شدند. میانگین زمان هر مصاحبه ۵۵ دقیقه و نکات کلیدی هر مصاحبه توسط مصاحبه‌گر یادداشت برداری شد. پس از شناسایی ابعاد از طریق مطالعه مبانی نظری و مصاحبه با متخصصان، پرسش‌نامه اولیه تهیه و طی سه مرحله تعدیل و اصلاحات لازم در آن به عمل آمد. از طریق این پرسش-نامه ابعاد و شاخص‌ها مورد بررسی، اصلاح و تایید نهایی قرار گرفتند. نتیجه بخش کیفی، تولید پرسش‌نامه خبرگان حکمرانی خوب با ۶۴ سوال و ۸ بعد «آزادی علمی، شفافیت، چشم‌انداز دانشگاه، آینده‌نگری، بین‌المللی سازی دانشگاه، ساختار دانشگاه، کار تیمی و پاسخگویی» می‌باشد. در بخش کمی بر اساس فرمول کوکران در سطح اطمینان ۹۵٪ و خطای اندازه‌گیری ۵٪، تعداد ۳۲۰ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه-ای براساس واحد دانشگاهی به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند.

جهت تایید روایی محتوایی پس از شناسایی و تعیین ابعاد مربوط به متغیر از طریق مطالعه ادبیات پژوهش و مصاحبه با خبرگان، پرسش‌نامه اولیه تهیه و در اختیار خبرگان قرار گرفت، براساس نظرات اصلاحی آنان اصلاحات و تعدیل‌های اولیه در ابزار ایجاد گردید. مقادیر AVE برای کلیه مؤلفه‌ها بزرگتر از ۰/۵ شدند. محقق جهت سنجش پایایی ابزارها از آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی استفاده نموده است برای تمام مؤلفه‌ها، آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۷ و مقادیر پایایی ترکیبی بالاتر از ۰/۷ هستند. در بخش آمار استنباطی جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شد و برای بررسی سوال‌های پژوهش از آزمون‌های تحلیل عاملی اکتشافی، تحلیل عاملی تاییدی و معادلات ساختاری استفاده شده است. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزارهای SPSS21 و PLS انجام گرفت.

با شناسایی ابعاد و مولفه‌های حکمرانی خوب مشهود است. پژوهش حاضر به دنبال شناسایی ابعاد و مولفه‌های حکمرانی خوب در دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقه یک شامل دانشگاه‌های (مازندران، گیلان، گلستان، بابل، سمنان و شاهرود) به منظور ارائه الگو است. نتایج پژوهش حاضر در راستای شناسایی ابعاد حکمرانی خوب دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقه، ایجاد آگاهی نسبی از مفهوم و ارائه مدل حکمرانی خوب دانشگاه‌ها می‌باشد. شناسایی موانع و عوامل تسهیل کننده و همچنین انجام برنامه‌ریزی‌های کوتاه‌مدت در دانشگاه، براساس یافته‌های پژوهش جهت ارتقاء مولفه‌های اصلی پژوهش در مراکز آموزش عالی سلامت و کمک به مسئولین و مدیران مراکز کلان منطقه یک آمایش آموزش عالی بخش سلامت کشور، برای تدوین استراتژی‌های بلندمدت جهت ارتقاء حکمرانی در مراکز آموزش عالی سلامت از پیامدهای کاربردی این پژوهش است.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی است که با رویکرد آمیخته (کیفی و کمی) با طرح اکتشافی انجام شد. در رویکرد کیفی از روش دلفی و در رویکرد کمی از روش توصیفی از نوع پیمایشی استفاده شد. جامعه آماری مورد مطالعه از دو گروه تشکیل شده است. در بخش کیفی، اساتید دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقه یک که دارای مدرک تحصیلی دکتری تخصصی، سابقه تدریس بالای ۱۰ سال و مرتبه علمی دانشیار و بالاتر بودند که تعداد ۲۵ نفر از آنان مورد شناسایی قرار گرفته و در بخش کیفی از نظرات آنان استفاده شد. در بخش کمی، اساتید دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقه یک آمایش آموزش عالی بخش سلامت کشور به تعداد ۱۸۵۱ نفر که در بخش کمی از نظرات آنان استفاده شد. در بخش کیفی با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند و با در نظر گرفتن قانون اشباع به تعداد ۱۴ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. پژوهشگر بعد از مصاحبه سیزدهم با اشباع

۲۴/۴۰ درصد در گروه سنی بالای ۵۰ سال قرار دارند. ۱۷/۸ درصد از نمونه آماری دارای سابقه کاری کمتر از ۱۰ سال، ۵۷/۸ درصد دارای ۱۰ تا ۲۰ سال و ۲۴/۴ درصد دارای سابقه کاری بالای ۲۰ سال می‌باشند. ۱۴ درصد از نمونه آماری را مربی، ۵۳/۱ درصد استادیار، ۲۳/۴ درصد دانشیار و ۹/۵ درصد را استاد تشکیل می‌دهند.

در پاسخ به سوال تحقیق پیرامون شناسایی ابعاد و مولفه های حکمرانی خوب در دانشگاه های علوم پزشکی کلان منطقه یک و برای تشخیص کفایت و شرایط لازم داده ها برای اجرای تحلیل عاملی، از آزمون های تناسب کایزر-مایر-الکین و بارتلت استفاده شد. آماره کایزر-مایر-الکین شاخص کفایت متغیرها است و مقدار بالاتر از ۰/۷ برای اجرای تحلیل عاملی مناسب است. آزمون بارتلت نیز یکی از روش های تشخیص مناسب بودن داده ها است و برای این که یک مدل تحلیل عاملی مفید و دارای معنا باشد، لازم است که متغیرهای آن همبسته باشند. لذا فرض آماری مربوط به آزمون بارتلت به شرح ذیل است:

H1: داده ها همبسته اند:

H0: داده ها ناهمبسته اند:

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. همچنین زمان تکمیل پرسشنامه ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال ها، شرکت کنندگان در مورد خروج از پژوهش در هر زمان و ارائه اطلاعات فردی مختار بودند و به آنها اطمینان داده شد که اطلاعات محرمانه میماند و این امر نیز کاملاً رعایت شد. پژوهش حاضر با کد اخلاق IR.IAU.TMU.REC.1399.781 ثبت شد.

یافته ها

در بخش کیفی براساس اطلاعات به دست آمده از طریق مصاحبه با خبرگان پس از اجرای فرایند تلفیق شاخص ها، تعداد ۶۴ شاخص در ۳ بعد بر اساس پرسشنامه مورد شناسایی و تأیید قرار گرفت. افراد مشارکت کننده در بخش کیفی ۶۴/۲ درصد از خبرگان را مردان و ۳۵/۸ درصد را زنان تشکیل دادند. ۲۱/۴ درصد در گروه سنی کمتر از ۴۵ سال، ۲۱/۴ درصد در گروه سنی ۴۵ تا ۵۰ سال و ۵۷/۲ درصد در گروه سنی بالای ۵۰ سال قرار دارند. در بخش کمی تحقیق ۴۱/۸ درصد از نمونه آماری را زنان و ۵۸/۲ درصد را مردان تشکیل می‌دهند. ۱۰ درصد از نمونه آماری در گروه سنی کمتر از ۴۰ سال، ۶۱/۲۵ درصد در گروه سنی ۴۰ تا ۵۰ سال و

جدول ۱. نتایج آزمون کایزر-مایر-الکین و بارتلت برای ابعاد پرسشنامه حکمرانی خوب

Table 1. Results of Kaiser-Meyer-Alkin and Bartlett test for dimensions of good governance questionnaire

آماره KMO	۰/۸۷۲
Approx. Chi-Square	۲۱۷۸۵/۶۷۰
Bartlett آماره	۲۰۱۶
Sig.	۰/۰۰۰

داده که سطح معناداری برای همه متغیرها $\text{Sig} < ۰/۰۵$ محاسبه شده است، لذا شواهد کافی برای تأیید فرض صفر مشاهده نشده و فرض تحقیق تأیید می‌گردد و داده ها همبسته می‌باشند. در ادامه جدول بررسی تحلیل عاملی

مطابق نتایج حاصل از جدول در سطح اطمینان ۹۵٪ و خطای اندازه گیری $\alpha = ۵\%$ ، چون مقدار آماره کایزر-مایر-الکین برای ابعاد پرسشنامه بیش تر از ۰/۷ و با مقدار ۰/۸۷۲ محاسبه شد. همچنین نتیجه آزمون بارتلت نشان

اکتشافی و تعیین میزان بار عاملی هر یک از ابعاد و مؤلفه‌های آن انجام شد.

جدول ۲. ماتریس چرخش یافته مؤلفه‌های پرسشنامه حکمرانی خوب

Table 2. Rotated matrix of good governance questionnaire components

اجزا								کد سوال	سوال	ابعاد
۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱			
-۰/۰۰۹	۰/۱۳۲	-۰/۲۳۳	۰/۰۳۶	-۰/۱۴۳	۰/۸۱۵	۰/۰۸۳	۰/۰۶۳	GGA1	Q1	آزادی علمی
۰/۰۳۳	۰/۲۳۲	۰/۱۰۴	۰/۱۵۸	۰/۱۷۱	۰/۷۰۴	۰/۰۷۴	-۰/۰۱۳	GGA2	Q2	
-۰/۰۳۳	۰/۲۴۱	-۰/۲۳۵	۰/۱۸۹	-۰/۱۸۵	۰/۲۴۵	۰/۰۴۲	۰/۰۶۳	GGA3	Q3	
-۰/۰۴۱	۰/۱۷۶	۰/۲۱۱	۰/۱۷۲	-۰/۲۲۷	-۰/۷۸۰	۰/۰۷۶	۰/۰۰۹	GGA4	Q4	
۰/۰۵۶	۰/۱۶۱	۰/۰۸۲	۰/۱۱۵	۰/۱۱۹	۰/۸۰۵	۰/۱۰۸	۰/۱۰۳	GGA5	Q5	
۰/۰۳۳	۰/۱۷۲	۰/۱۵۴	۰/۱۲۲	-۰/۱۵۲	۰/۸۵۵	۰/۰۷۶	۰/۰۵۵	GGA6	Q6	
-۰/۰۳۰	۰/۱۳۰	۰/۲۱۷	۰/۱۳۰	۰/۱۶۱	۰/۸۰۸	-۰/۰۰۶	۰/۰۶۱	GGA7	Q7	شفافیت
۰/۰۰۲	۰/۱۴۳	۰/۱۴۰	۰/۱۹۴	۰/۲۰۵	۰/۸۵۵	۰/۰۴۱	۰/۰۲۲	GGB1	Q8	
۰/۰۸۰	۰/۱۴۴	-۰/۲۲۳	۰/۰۵۹	-۰/۰۹۷	۰/۳۵۸	۰/۰۲۱	-۰/۰۲۱	GGB2	Q9	
۰/۰۵۸	۰/۱۵۳	-۰/۲۴۵	۰/۱۷۷	۰/۱۱۵	-۰/۲۳۲	۰/۰۲۹	۰/۰۱۶	GGB3	Q10	
-۰/۰۰۴	۰/۰۸۳	۰/۸۵۷	۰/۱۹۰	۰/۱۲۰	۰/۱۶۶	۰/۰۰۲	۰/۰۳۷	GGB4	Q11	
-۰/۰۳۳	۰/۰۸۰	۰/۸۶۷	۰/۲۱۲	۰/۱۱۶	-۰/۲۲۳	۰/۰۰۴	۰/۰۲۵	GGB5	Q12	
-۰/۰۲۵	۰/۰۷۶	-۰/۸۸۳	-۰/۲۱۳	۰/۱۱۸	۰/۱۶۷	۰/۰۲۳	۰/۰۲۱	GGB6	Q13	چشم انداز دانشگاه
-۰/۰۲۹	۰/۰۹۹	۰/۸۶۳	۰/۱۸۷	۰/۱۴۶	-۰/۱۴۹	۰/۰۲۶	۰/۰۲۶	GGB7	Q14	
۰/۰۷۰	۰/۴۰۸	۰/۲۷۵	۰/۱۷۳	۰/۲۰۱	۰/۲۵۸	۰/۱۱۵	۰/۱۰۶	GGC1	Q15	
-۰/۰۰۸	۰/۱۳۹	۰/۱۳۵	۰/۰۹۱	-۰/۸۲۵	۰/۱۹۷	-۰/۰۰۵	۰/۱۱۶	GGC2	Q16	
-۰/۰۵۲	۰/۱۳۶	۰/۱۶۸	-۰/۰۱۶	۰/۸۱۰	۰/۱۵۵	-۰/۰۰۲	۰/۱۰۵	GGC3	Q17	
۰/۰۶۱	۰/۰۹۱	۰/۰۷۵	۰/۰۱۱۵	۰/۸۰۷	۰/۱۴۵	-۰/۰۵۱	-۰/۰۲۳	GGC4	Q18	
-۰/۰۳۸	۰/۱۳۵	۰/۰۰۸	۰/۰۷۵	۰/۸۰۲	۰/۱۸۲	-۰/۰۱۱	۰/۰۳۰	GGC5	Q19	آینده نگری
-۰/۰۲۹	۰/۱۸۸	۰/۱۶۳	۰/۰۲۰	۰/۸۳۰	۰/۱۶۷	۰/۰۲۰	۰/۱۰۷	GGC6	Q20	
-۰/۰۳۱	۰/۰۶۵	۰/۱۴۰	۰/۰۵۲	-۰/۸۲۲	۰/۱۲۹	۰/۰۳۵	۰/۰۳۳	GGC7	Q21	
۰/۰۴۷	۰/۱۱۰	۰/۰۱۴	۰/۰۹۴	۰/۷۹۷	۰/۱۶۳	۰/۰۱۱	۰/۰۰۲	GGD1	Q22	
-۰/۰۴۴	۰/۸۰۴	۰/۱۰۲	۰/۱۸۲	۰/۱۵۵	-۰/۳۰۹	۰/۰۹۴	۰/۰۴۸	GGD2	Q23	
۰/۰۹۷	۰/۷۰۰	۰/۰۸۹	۰/۲۰۹	۰/۲۹۸	۰/۲۰۰	-۰/۰۱۵	۰/۰۵۷	GGD3	Q24	
-۰/۰۴۱	۰/۸۱۵	۰/۰۹۴	۰/۱۷۰	۰/۱۹۶	۰/۲۵۲	۰/۰۸۹	۰/۰۲۳	GGD4	Q25	بین المللی سازی دانشگاه
-۰/۰۰۳	۰/۸۳۴	۰/۱۴۰	۰/۱۴۷	۰/۱۶۴	۰/۲۱۷	۰/۰۳۷	۰/۰۰۹	GGD5	Q26	
-۰/۰۱۴	۰/۷۹۳	۰/۱۴۱	۰/۱۰۱	۰/۱۲۱	۰/۲۹۷	۰/۰۰۸	۰/۰۲۱	GGD6	Q27	
-۰/۰۲۴	۰/۰۸۵	۰/۱۳۰	۰/۸۲۵	۰/۰۵۶	۰/۰۹۸	-۰/۰۳۳	۰/۰۰۳	GGD7	Q28	
۰/۰۰۵	۰/۱۳۸	۰/۲۰۲	۰/۸۷۷	۰/۰۶۸	۰/۲۰۱	۰/۰۹۰	۰/۰۶۲	GGE1	Q29	
-۰/۰۰۲	۰/۱۴۲	۰/۱۹۲	۰/۸۵۲	۰/۰۸۵	۰/۱۶۸	۰/۰۲۴	۰/۰۵۳	GGE2	Q30	
۰/۱۰۸	۰/۲۴۰	۰/۱۶۲	۰/۷۴۸	۰/۱۲۰	۰/۱۷۸	۰/۰۲۱	۰/۰۳۲	GGE3	Q31	ساختار دانشگاه
-۰/۰۱۵	۰/۰۹۵	۰/۱۵۹	۰/۸۷۵	۰/۰۷۶	۰/۱۵۸	-۰/۰۲۷	۰/۰۴۲	GGE4	Q32	
-۰/۰۱۸	۰/۱۱۳	۰/۱۷۰	۰/۸۹۰	۰/۰۵۴	۰/۱۶۹	۰/۰۶۶	۰/۰۸۵	GGE5	Q33	
-۰/۰۳۶	۰/۱۲۱	۰/۰۱۵	-۰/۰۰۴	۰/۰۱۶	۰/۰۵۸	۰/۸۰۴	۰/۱۰۴	GGE6	Q34	
۰/۱۰۳	۰/۰۹۸	-۰/۰۲۰	۰/۰۱۷	۰/۰۰۹	۰/۰۲۳	۰/۸۱۰	۰/۱۰۴	GGE7	Q35	
۰/۱۲۳	۰/۰۵۸	-۰/۰۳۶	۰/۰۷۱	۰/۰۰۱	۰/۰۱۱	۰/۷۳۹	۰/۰۶۱	GGF1	Q36	
-۰/۰۹۰	۰/۰۱۸	-۰/۰۲۴	-۰/۰۰۱	۰/۰۳۷	۰/۰۳۷	۰/۸۵۱	۰/۰۶۴	GGF2	Q37	ساختار دانشگاه
۰/۳۲۲	-۰/۰۱۹	۰/۰۲۵	-۰/۰۰۳	۰/۰۰۳	۰/۱۲۹	۰/۷۵۹	۰/۱۴۵	GGF3	Q38	
-۰/۱۰۳	-۰/۰۴۸	۰/۰۹۲	۰/۰۲۶	-۰/۰۲۱	-۰/۰۲۷	۰/۸۱۳	۰/۰۰۹	GGF4	Q39	
۰/۰۲۳	۰/۰۰۸	-۰/۰۴۳	-۰/۰۱۷	۰/۰۰۲	۰/۰۱۱	۰/۸۰۵	۰/۰۰۵	GGF5	Q40	
-۰/۰۵۳	۰/۰۸۳	۰/۰۵۷	۰/۰۱۳	۰/۰۲۱	۰/۰۲۵	۰/۸۵۱	۰/۰۸۱	GGF6	Q41	

۰/۰۶۵	۰/۰۳۶	-۰/۰۱۳	۰/۰۷۴	۰/۰۵۶	۰/۰۹۰	۰/۰۷۹۷	۰/۰۸۰	GGF7	Q42	کار تیمی
۰/۰۲۱	-۰/۰۱۵	۰/۰۱۷	۰/۰۳۵	۰/۰۳۹	-۰/۰۲۷	۰/۰۷۸۸	۰/۰۳۸	GGF8	Q43	
۰/۱۷۲	۰/۰۸۶	۰/۰۱۰	-۰/۰۶۴	-۰/۰۱۹	-۰/۰۰۷	۰/۰۷۶۰	۰/۰۳۲	GGG1	Q44	
-۰/۰۵۶	۰/۰۳۲	۰/۰۳۶	۰/۰۰۹	۰/۰۴۹	۰/۰۴۷	۰/۰۸۴۸	۰/۰۶۹	GGG2	Q45	
۰/۱۱۴	-۰/۰۰۷	۰/۰۲۹	-۰/۰۳۴	-۰/۰۲۲	۰/۰۲۷	۰/۰۷۳۳	۰/۰۱۷	GGG3	Q46	
۰/۲۶۲	-۰/۰۵۴	۰/۰۱۸	-۰/۰۷۱	-۰/۰۲۵	۰/۱۴۰	۰/۰۷۵۰	۰/۰۸۸	GGG4	Q47	
/۱۷۰	-۰/۰۱۰۷	۰/۰۱۹	۰/۱۱۸	۰/۰۰۹	۰/۰۶۶	۰/۰۷۶۷	۰/۰۹۰	GGG5	Q48	
۰/۷۳۶	۰/۰۱۶	۰/۰۵۶	۰/۰۱۴	-۰/۰۷۷	۰/۰۰۶	۰/۳۶۴	۰/۴۱۳	GGG6	Q49	
۰/۶۵۲	۰/۰۱۹	-۰/۰۰۹	۰/۰۳۷	۰/۰۱۳	-۰/۰۱۴	۰/۴۳۳	۰/۳۹۳	GGG7	Q50	
-۰/۰۴۴	-۰/۰۲۳	۰/۰۴۶	-۰/۰۱۲	۰/۰۲۸	۰/۰۰۹	۰/۰۸۰	۰/۸۵۸	GGG8	Q51	
۰/۰۲۰	۰/۰۳۲	۰/۰۲۳	۰/۰۵۷	-۰/۰۱۶	-۰/۰۳۶	۰/۰۱۷	۰/۸۴۶	GGH1	Q52	
۰/۰۵۵	۰/۰۳۹	۰/۰۶۴	۰/۰۳۶	۰/۰۶۲	-۰/۰۱۳	۰/۰۸۲	۰/۸۵۸	GGH2	Q53	
۰/۰۹۵	۰/۰۲۹	۰/۰۴۹	۰/۰۶۰	۰/۰۳۳	۰/۰۸۶	۰/۰۶۷	۰/۸۱۱	GGH3	Q54	
۰/۰۸۴	۰/۰۸۷	۰/۰۱۴	۰/۰۵۲	-۰/۰۲۰	۰/۰۴۲	۰/۰۷۴	۰/۸۵۴	GGH4	Q55	
۰/۰۶۳	۰/۰۳۱	-۰/۰۲۱	-۰/۰۱۰	۰/۰۵۱	۰/۰۰۴	-۰/۰۱۲	۰/۸۴۹	GGH5	Q56	
۰/۰۷۰	۰/۰۳۸	-۰/۰۳۴	۰/۰۲۱	۰/۰۷۳	۰/۰۲۵	۰/۰۲۳	۰/۸۶۵	GGH6	Q57	
۰/۱۲۱	۰/۰۶۹	۰/۰۴۳	-۰/۰۲۵	۰/۰۴۳	۰/۰۰۱	۰/۰۸۱	۰/۸۳۴	GGH7	Q58	
۰/۰۲۸	-۰/۰۳۰	۰/۰۲۶	۰/۰۱۷	۰/۰۳۸	۰/۰۰۷	۰/۰۶۷	۰/۸۷۹	GGH8	Q59	
-۰/۰۴۲	۰/۰۲۴	۰/۰۱۶	۰/۰۲۳	۰/۰۵۸	۰/۰۲۷	۰/۰۶۶	۰/۸۳۷	GGH9	Q60	
-۰/۰۰۸	-۰/۰۰۴	۰/۰۳۷	۰/۰۵۳	-۰/۰۰۴	۰/۰۹۴	۰/۱۵۰	۰/۸۴۳	GGH10	Q61	
۰/۰۳۸	-۰/۰۷۲	۰/۰۵۸	۰/۰۰۲	-۰/۰۲۳	۰/۰۴۹	۰/۱۴۱	۰/۸۱۸	GGH11	Q62	
-۰/۰۳۹	۰/۰۵۵	-۰/۰۵۷	۰/۰۵۳	۰/۰۳۳	۰/۰۱۹	۰/۰۲۷	۰/۸۷۱	GGH12	Q63	
۰/۰۷۲	-۰/۰۲۴	۰/۰۰۵	-۰/۰۰۲	۰/۰۷۹	۰/۱۰۵	۰/۰۸۴	۰/۸۷۴	GGH13	Q64	

Extraction Method: Principal Component Analysis.
 Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
 a. Rotation converged in 6 iterations.

جدول ۳. نتایج حاصل از یافته‌های تحلیل عاملی تاییدی

Table 3. Results of confirmatory factor analysis findings

متغیر	t-value	ضریب استاندارد	R2	مؤلفه	t-value	ضریب استاندارد	R2
حکمرانی خوب	۱۴۰/۶۲۶	۰/۶۰۸	۱/۰۰	آزادی علمی	۹۴/۵۵۲	۰/۶۷۲	۰/۳۹۳
				شفافیت	۸۰/۳۴۲	۰/۵۷۳	۰/۳۲۸
				چشم انداز دانشگاه	۷۱/۹۶۲	۰/۵۹۸	۰/۳۵۸
				آینده نگری	۸۸/۷۵۳	۰/۶۰۶	۰/۳۶۸
				بین المللی سازی دانشگاه	۱۰۴/۴۸۶	۰/۶۶۲	۰/۴۳۸
				ساختار دانشگاه	۷۹/۳۶۶	۰/۵۵۱	۰/۳۰۴
				کار تیمی	۱۰۰/۰۶۰	۰/۶۴۱	۰/۴۱۱
				پاسخگویی	۷۵/۴۶۹	۰/۶۱۰	۰/۳۷۲

آموختگان خارجی" و کم ترین بار عاملی ۰/۴۰۸ مربوط به سؤال ۱۵ از بعد چشم انداز دانشگاه می باشد. جدول ۳ خروجی ماتریس چرخیده شده اجزا را نشان می دهد که شامل بارهای عاملی هریک از متغیرها در ۸ عامل باقی

براساس نتایج حاصل مشخص شد که ابعاد پرسشنامه حکمرانی خوب در ۸ بار عاملی چرخش یافته اند، بیشترین بار عاملی ۰/۸۹۰ مربوط به سؤال ۳۳ از بعد بین المللی سازی دانشگاه و با مضمون "ارتباط با دانش

نتایج پژوهش حاضر از حیث ابعاد با نتایج تحقیق عبدی و پورعزت (۱۳۹۸) سانگ و مک کارتی (۲۰۲۰) پیرامون بین المللی سازی، ساختار دانشگاه در کلاس جهانی و چشم انداز دانشگاه در جذب دانشجویان فرا ملی در جهت بستر سازی مناسب همسو است. در مقوله کار تیمی به عنوان یکی از ابعاد مهم حکمرانی خوب نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیق سان و ژائو (۲۰۲۰) از حیث اهمیت کار تیمی در رشد و ایجاد اخلاق و پرورش روحیه در میان دانشجویان و نهایتاً رسیدن به آرمان حکمرانی خوب همسو است.

داداش کریمی و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی در خصوص طراحی مدل حکمرانی آموزش عالی کشور، دریافتند که مدل نهایی حکمرانی آموزش عالی مشتمل بر نه عامل: شفافیت سیاسی اجتماعی، شفافیت اقتصادی، شفافیت اداری (بوروکراتیک)، پاسخگویی سیاسی اجتماعی، پاسخگویی اقتصادی، پاسخگویی اداری (بوروکراتیک)، مشارکت سیاسی اجتماعی، مشارکت اقتصادی، مشارکت اداری (بوروکراتیک) بوده است.

عبدی و پورعزت (۱۳۹۸) در پژوهشی در خصوص تبیین مختصات حکمرانی خوب آموزش عالی در بخش دفاع دریافتند که مشکلات و چالش‌های اساسی آموزش عالی در بخش دفاع نیازمند اتخاذ رویکردی جامع و فراگیر است که با توجه به مضامین شش‌گانه حاصل از پژوهش حاضر شامل طراحی و پیاده سازی الگوی بومی حکمرانی خوب آموزش عالی در بخش دفاع، طراحی مجدد ساختار و فراگردهای سازمانی نظام آموزش عالی بخش دفاع، اشاعه فرهنگ تحول‌گرا در نظام آموزش عالی بخش دفاع، طراحی و پیاده‌سازی نظام جامع ارزشیابی عملکرد اعضای هیات علمی در بخش دفاع، مدیریت سرمایه انسانی در آموزش عالی بخش دفاع و بازنگری در محتوا و متدولوژی آموزش و پژوهش بخش دفاع در حکمرانی خوب آموزش عالی در بخش دفاع محقق خواهد شد.

مانده پس از چرخش می باشد. در سطح اطمینان ۹۹٪ مقادیر t-value برای همه ابعاد پرسشنامه حکمرانی خوب در خارج بازه‌ی (۲/۵۸، -۲/۵۸) قرار دارند. همچنین، مقادیر R^2 برای همه ابعاد در سطح متوسط می‌باشد و براساس ضرایب استاندارد بین حکمرانی خوب با ابعاد آزادی علمی (۰/۶۲۷)، شفافیت (۰/۵۷۳)، چشم انداز دانشگاه (۰/۵۹۸)، آینده نگری (۰/۶۰۶)، بین المللی سازی دانشگاه (۰/۶۶۲)، ساختار دانشگاه (۰/۵۵۱)، کار تیمی (۰/۶۴۱) و پاسخگویی (۰/۶۱۰) برقرار است، لذا بین متغیر حکمرانی خوب با همه ابعاد آن رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. بر اساس ضرایب R^2 بیشترین مقدار به بعد بین المللی سازی دانشگاه با مقدار (۰/۴۳۸) و کمترین مقدار نیز به بعد ساختار دانشگاه با مقدار (۰/۳۰۴) مربوط است.

بحث و نتیجه گیری

از آنجایی که حکمرانی یکی از مهم‌ترین جنبه‌های آموزش عالی است و تأثیر زیادی بر فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی دارد، به‌طور قابل ملاحظه‌ای تحت تأثیر این تغییرات قرار گرفته است. در بسیاری از کشورها حکمرانی آموزش عالی به یکی از اولویت‌های اصلی تبدیل شده است. پژوهش‌های انجام شده تا به امروز در زمینه حکمرانی در آموزش عالی، اغلب بر مباحث نظری مرتبط با حکمرانی و حکمرانی آموزش عالی متمرکز بوده و تلاش داشته تا چالش‌ها، عوامل زمینه‌ساز و پیامدهای آن را مورد بررسی قرار دهد. اما باید گفت که زیست جهان دانشگاه، تغییر کرده است و باوجود مشکلات، موانع و مخالفت با تحولات اخیر، دانشگاهیان باید در مسیر پیشرفت، درباره شکل و دامنه تعاملات دانشگاه‌ها، دوباره به بحث و گفت‌وگو بپردازند. نتایج حاصل از نتایج پژوهش‌های داداش کریمی و همکاران (۱۳۹۸)، وایز و همکاران (۲۰۲۰)، رونقی و همکاران (۱۳۹۴) و حشمتی و ملکی (۱۳۹۷) از حیث ابعاد مطروحه در خصوص شفافیت، ساختار دانشگاه، کار تیمی و پاسخگویی همراستا است. باید اذعان داشت که

سانگ (۲۰۲۰) در تحقیقی با عنوان " چگونه تغییر در انتخاب دولت نسبت به حاکمیت آموزش عالی بر تغییر ساختار دانشگاه تأثیر می گذارد؟" به بررسی تأثیرات حکمرانی در آموزش عالی بر ساختارهای متغیر دانشگاهها پرداخت که با تمرکز بر سه جنبه اصلی: بازاریابی آموزش عالی، مدارهای جدید دانش سرمایه داری دانشگاهی و کیفیت آموزش عالی شد. نتایج حاکی از آن است که کاهش یارانه های عمومی برای آموزش عالی ممکن است مؤسسات آموزش عالی را ترغیب به ورود به فعالیت های بازار کند و کیفیت مؤسسات آموزش عالی با یارانه های عمومی در آموزش عالی و همکاری دانشگاه و صنعت رابطه مثبت دارد.

موشین و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان " رابطه مدیریت و حکمرانی خوب دانشگاه و رضایت دانشجویان" به این نتیجه رسیدند که حاکمیت خوب دانشگاه، کیفیت تدریس استادان و امکانات یادگیری تأثیر مثبت و معناداری بر رضایت دانشجویان دارد. ثابت شده است که کیفیت تدریس استادان تحت تأثیر حاکمیت خوب دانشگاه است. علاوه بر این، امکانات یادگیری نیز در حاکمیت خوب دانشگاه تأثیر بسزایی دارد.

ابعاد حکمرانی خوب شامل هشت بعد است، لذا پیشنهادهایی به تفکیک هر یک از ابعاد ارائه می شود:

- برنامه ریزی های لازم برای تحقق مؤلفه ها و کارکردهای ابعاد شناسایی شده در دانشگاه انجام گیرد.
- این ابعاد برای سیاست گذاران و دانشگاهیان در جهت بهره برداری مناسب تبیین گردد.
- تبیین شاخص های شناسایی شده برای دانشگاهیان جهت دستیابی به اهداف مورد نظر
- کارگاه ها و دوره های آموزشی، مدیران و اعضای هیئت علمی برای آشنایی با مقوله حکمرانی خوب برگزار گردد.
- نیازهای واقعی جامعه و دانشگاه و پاسخگویی متناسب با نیازها تعیین گردد.

امینی سابق و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی در خصوص نظریه مسئولیت اجتماعی جوانان در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی با تأکید بر حکمرانی خوب دریافتند که مسئولیت اجتماعی جوانان در پنج بعد اقتصادی، اجتماعی - سیاسی، قانونی، معنوی - اخلاقی و نوع دوستی و حکمرانی خوب در پنج بعد مشارکت اقتصادی، استقلال و آزادی، عدالت خواهی و مبارزه با فساد، حاکمیت قانون و کارایی و اثربخشی دولت قرار گرفت. همچنین مدل مسئولیت اجتماعی جوانان با رویکرد انقلابی با تأکید بر حکمرانی خوب، برازش خیلی خوبی داشت و در نهایت مدل مسئولیت اجتماعی جوانان با رویکرد انقلابی با تأکید بر حکمرانی خوب طراحی و ارائه شد.

حشمتی و ملکی (۱۳۹۷) در پژوهشی در خصوص حکمرانی مسئولانه پژوهش و نوآوری در دانشگاهها برای نیل به این مقصود، با نگاهی تاریخی به الگوهای حکمرانی دانشگاهها در ایران، به صورت موردی، شیوه های تکوین نظام حکمرانی دانشگاه تهران را مورد مطالعه قرار دادند. نتیجه راهبردی پژوهش این است که با توجه به ساختار سست مدیریت دانشگاهها در ایران و عدم توازن حکمرانی شبکه ای آموزش عالی، مفهوم مدیریت نوین دولتی قادر است مفهوم مسئولیت پذیری و نظام پاسخگویی سلسله مراتبی در دانشگاهها را به نحوی معتدل احیا کند.

وایز و همکاران (۲۰۲۰) در مطالعه ای بیان داشتند که حکمرانی و حاکمیت بومی آموزش عالی یک عنصر اساسی تنوع، برابری و شمول در دانشگاه های دارای جمعیت قابل توجهی دانشجویی بومی یا جوامع ذینفع است. و عنوان کردند که پاسخگویی و حاکمیت قانون؛ عدم تبعیض و برابری؛ شفافیت؛ و اعتماد و احترام متقابل جزء سازوکار های اصلی این دانشگاه ها هستند. و به تبیین نقشه راه روشن برای ایجاد حاکمیت بومی دانشگاه برای محققان سیاست آموزش عالی و مدیران دانشگاه پرداختند. هدف توانمندسازی رهبران بومی برای ایجاد تأثیر مثبت در آموزش عالی و کمک به آموزش و پژوهش با کیفیت بالا برای دانشجویان و جوامع بومی بود.

evolution of governance theories in the higher education system and universities to improve productivity. *Educational Management Innovations*, 14 (1), 1-26.

Ghorchian N, Ahmadi Rezaei H. (2015). Governance of world-class universities; Necessity or need. *Management Futurology*, 25 (No. 1 (100 consecutive)), 23-34.

Heshmati A, Maleki A. (2018). Responsible governance of research and innovation in universities. *Iranian Journal of Social Studies*, 12 (2), 28-52.

Maruyama U, Prado P, Trigo A & et all. (2020). Nurturing the Seeds of Sustainability Governance: Rio+ 25 Brazilian Higher Education Institution Case Study. In *Universities as Living Labs for Sustainable Development* (pp. 151-166). Springer, Cham.

Muhsin S, Nurkhin A, Pramusinto H & et all. (2020). The Relationship of Good University Governance and Student Satisfaction. *International Journal of Higher Education*, 9(1).

Ronaghi MH, Mahmoudi J, Abolghasemi A. (2015). Measuring the maturity of academic governance. *Strategic Management Thought* (Management Thought) 9 (2), 135-156.

Roshan AR, Motusali M. (2018). Stakeholder model based on good governance to improve the quality of the Ministry of Science, Research and Technology. *Journal of Research in Educational Systems* 12 (41), 49-71. doi: 10.22034 / jiera.2018.64750

Sherington G. (2020). Empire of Teacher Education and Training: A Case Study of Management and Governance at Sydney Teachers' College. *Handbook of Historical Studies in Education: Debates, Tensions, and Directions*, 637-653.

Song X & McCarthy G. (2020). Mobility and Governance: Towards an Internationalised Higher Education? In *Governing Asian International Mobility in Australia* (pp. 169-192). Palgrave Pivot, Cham.

- برنامه‌های دانشگاهی بطور مستمر ارزشیابی و نتایج آن در تصمیم‌سازی‌ها استفاده شود.

- سیاست‌های کلان یا دانشگاهی تحلیل و اقدام متناسب بر اساس نتایج تحلیل‌گری انجام شود.

- ارزش‌ها ذهنی، ساخت اجتماعی، نهادهای ملی و شیوه حکمرانی باهدف افزایش توانایی‌ها و رفاه اعضای هیات علمی، تغییر یابد.

از جمله نقاط ضعف پژوهش می‌توان به محدود بودن جامعه آماری به دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقه یک و همچنین محدودیت در انتخاب اساتید هیات علمی به واسطه شرایط جغرافیایی اشاره کرد. با توجه به خلأهای پژوهشی در رابطه با موضوع و همچنین جامع و کاربردی بودن موضوع پژوهش می‌توان انتخاب مناسب موضوع پژوهش یعنی شناسایی ابعاد و مولفه‌های حکمرانی خوب در دانشگاه‌های علوم پزشکی کلان منطقه یک را از جمله نقاط قوت پژوهش حاضر دانست.

References

Abdi B, Pourezat AA. (2019). Explain the coordinates of good cooperation in higher education in the defense sector. *Journal of Marine Science Education*, 6 (1), 1-11.

Amini Sabegh Z, Radei H, Sadeh E. (2019). Explaining the theory of youth social responsibility in the statement of the second step of the Islamic Revolution with emphasis on good governance. *Business Management Quarterly*, No. 34, Volume 11.

Bagheri Moghadam N, Ahmadi H. (2018). Pathology of governance in Iran's higher education system. *Public Policy Quarterly*, 4 (4), 55-74.

Bakhshi J, Yousefi Saeedabadi R, Salehi M. (2020). the effect of good governance with the development approach of fourth generation universities on the educational quality of medical universities in the first region. *Medicine and Cultivation*, 29 (4), 284-295.

Dadash Karimi Y, Mirsapasi N, Najaf Beigi R. (2018). Investigating the

Research (ICEEMR 2019) (pp. 265-268). Atlantis Press.

Wise G, Dickinson C, Katan T & Gallegos MC. (2020). Inclusive higher education governance: managing stakeholders, strategy, structure and function. *Studies in Higher Education*, 45(2), 339-352.

Sun F & Zhao P. (2020, January). The Integration of Ideological and Political Work into the Spirit of Craftsman in Higher Vocational Colleges from the Perspective of Politics and Governance. In 2019 3rd International Conference on Education, Economics and Management